

دلایل بحران در صنایع پوشاک و نساجی ترکیه

فعالان پوشاک ترکیه به این اشاره کرده‌اند که شرایط بازار که دائماً در حال تغییر است و کاهش سفارشات، تولیدکنندگان را تحت فشار قرار می‌دهد. این عدم قطعیت در قلب بخش نساجی، نگرانی جدی در مورد آینده صدها هزار کارگر ایجاد می‌کند.

آنان به سه مشکل عمده، به عنوان زمینه‌ساز افول صنعت نساجی ترکیه اشاره می‌کنند: افزایش هزینه‌های تولید، نرخ دلار، انقباض بازار داخلی و کمبود تقاضا.

بیکاری ۳۸۵ هزار نفری در سه سال

گزارش اقتصادی روزنامه اکسیژن چاپ آنکارا، نشان دهنده شرایط بحرانی برای نساجی و پوشاک آماده ترکیه است.

بر اساس داده‌های ثبت‌شده اشتغال موسسه تأمین اجتماعی ترکیه (SGK)، تنها در ماه اکتبر سال ۲۰۲۵ میلادی، بیش از ۱۲۰۰۰ کارمند در بخش نساجی ترکیه شغل خود را از دست داده‌اند.

این آمار همچنین نشان داده که مجموع بیکارشدگان بخش نساجی و پوشاک ترکیه در

بخش نساجی، که زمانی یکی از لوکوموتیوهای اقتصاد ترکیه بود، در سال‌های اخیر با بحرانی فزاینده و عمیق‌تر روبرو است.

ارول اصلان، که به مدت ۳۰ سال از فعالان این بخش بوده، می‌گوید: در گذشته، ماشین‌ها از صبح شروع به کار می‌کردند و تا نیمه‌شب بی‌وقفه کار می‌کردند. همه در کارگاه‌های مرتز، عثمان‌بی و لاله‌لی با سرعت زیادی برای انجام سفارشات کار می‌کردند. اکنون، حتی با اینکه ماشین‌ها کار می‌کنند، هیچ سودی وجود ندارد. در واقع، بعضی روزها حتی ماشین‌ها را روشن نمی‌کنیم. بخش نساجی به دلیل بحران جاری در بالاترین سطحی جدی فرو رفته است.

یکی دیگر از فعالان این بخش گفته است: امروز ما پیراهن می‌دوزیم، اما نمی‌دانیم فردا چه اتفاقی خواهد افتاد. در گذشته، همه چیز برنامه‌ریزی شده بود و شرکت‌ها سفارش‌های خود را ماه‌ها قبل ثبت می‌کردند و کارگاه‌ها فرآیند تولید را بر اساس آن تنظیم می‌کردند. اکنون، ما با سفارش‌های روزانه کار می‌کنیم. هم برای کارفرمایان و هم برای کارمندان عدم قطعیت زیادی وجود دارد.

فروپاشی بخش پوشاک ترکیه، اقتصاد این کشور را با خسارات ۲۵ میلیارد دلاری و از دست رفتن یک میلیون شغل روبرو کرد.

در دو دهه گذشته، ترکیه در بازار پوشاک در سطح منطقه و بین‌الملل، جایگاه خوب و قابل توجهی به دست آورد اما در سه سال اخیر، این جایگاه متزلزل شده و حالا کارشناسان می‌گویند: حتی انتقال بخش عظیمی از تجهیزات و صنایع پوشاک ترکیه به مصر، نتوانسته مانع از ورشکستگی شود.

بسیاری از صاحبان کارخانه‌های بزرگ نساجی و پوشاک به خاطر دو عامل مهم هزینه بالای تولید و دستمزد کارگران، بخش مهمی از تجهیزات و ماشین‌آلات خود را به مصر منتقل کردند تا با برق و سوخت ارزان و کارگر دستمزد پایین، سود بیشتری به دست بیاورند. ولی این تدبیر نیز کارساز نیفتاد.

به باور کارشناسان، ادامه وضعیت فعلی خطرناک است و فروپاشی بخش پوشاک و منسوجات آماده ترکیه، اقتصاد این کشور را با خسارات ۲۵ میلیارد دلاری و از دست رفتن یک میلیون شغل روبرو می‌سازد.

افزایش هزینه‌های انرژی و نیروی کار:

کارگاه‌های تولیدی در ترکیه، علاوه بر برق و گاز گرانتقیمت، در بخش دستمزدها نیز هزینه‌های سنگینی دارند. به نحوی که یک استادکار ماهر در ترکیه، با دستمزد ۱۵۰۰ دلاری و یک کارگر ماهر با دستمزد هزار دلاری کار می‌کند اما همان واحد نساجی در مصر، می‌تواند با پرداخت دستمزد ۱۵۰ دلاری، کار خود را راه بیندازد.

رکود اقتصادی اروپا: کاهش تقاضا در اتحادیه اروپا به عنوان بازار اصلی صادرات ترکیه، سفارشات را کاهش داد.

رقابت چین: تولیدکنندگان چینی در حوزه الیاف و پوشاک، به ویژه پس از همه‌گیری کرونا، از هر لحاظ بهبود یافتند و قیمت‌هایی پایین‌تر از رقبای ترکیه‌ای ارائه دادند.

موج ورشکستگی‌ها: تولیدکنندگان بزرگی مانند فابریلا تکستیل ترکیه، پس از رد درخواست‌هایشان برای دریافت تسهیلات بانکی، ورشکست شدند.

بر اساس گزارش روزنامه بیرگون چاپ آنکارا، دستمزد پایین، باعث دور شدن جوانان ترکیه از صنعت پوشاک شده و یافتن کارگران محلی در کارگاه‌های استانبول تقریباً غیرممکن شده و در یک کارگاه با ۱۰ نفر کارگر دست کم ۵ تا ۶ کارگر سوری، افغان، ترکمن، مغول و حتی آفریقایی نیز مشغول به کار هستند.

فعالان این بخش انتظار دارند با تغییر معقول نرخ بهره بانکی، فرصت‌های اعتباری بلندمدت و به ویژه برای سرمایه‌گذاری‌های فناوری، کنترل واردات و کاهش مالیات، بخشی از مشکلات تولیدکنندگان را حل کرد. البته کارشناسان معتقدند که انتظار بهبودی در سال ۲۰۲۶ میلادی، تا حدودی واقعینه است. مشروط به این که جستجوی مشتریان جدید در مناطقی مانند آفریقای جنوبی، آمریکای لاتین و خاور دور به نتایج مطلوب برسد.

از نظر کارشناسان محلی، برای جلوگیری از افزایش ضرر تولید در ترکیه، ارائه مشوق‌های فوری لازم است، در غیر این صورت کارخانه‌های بیشتری به خارج از کشور منتقل خواهند شد.

منبع: خبرگزاری تسنیم

🚫 زنگ خطر را جدی بگیریم

ابراهیم قهوه چی از تحلیلگران اقتصادی مشهور ترکیه، خطاب به مقامات سیاسی و اقتصادی ترکیه اعلام کرده که آنان باید زیان‌های عظیم در نساجی و پوشاک را به عنوان یک خطر اقتصادی، جدی بگیرند.

قهوه چی می‌گوید: وقتی که تنها در عرض سه سال ۳۱ درصد از کارگران، کارمندان و فعالان یک بخش اقتصادی بزرگ همچون نساجی و پوشاک بیکار می‌شوند، باید بدانیم که اقتصاد ترکیه، با بحرانی بی سابقه مواجه است. بیایید باور کنیم که بیکار شدن ۲۳۸ هزار کارگر مرد و ۱۴۸ هزار کارگر زن ترکیه در بخش نساجی و پوشاک، یک معضل ملی است.

در سه سال گذشته ۸ هزار و ۱۴۸ کارخانه، کارگاه و واحد صنفی مرتبط با نساجی و پوشاک در ترکیه تعطیل شده‌اند. قبلاً میانگین تعداد شاغلین در واحدهای مزبور ۲۰ نفر به ازای هر واحد بود و حالا این تعداد به کار به ۱۵/۸ کاهش یافته است. آن هم در شرایطی که همین حالا هم، نیروهای شاغل، کار خود را نسبت به سه سال پیش، با کاهش دستمزد ۶۱ درصدی در بخش نساجی و کاهش دستمزد ۱۸ درصدی در بخش پوشاک ادامه می‌دهند.

یادمان باشد، بخش نساجی و پوشاک، نقش کلیدی در صنعتی شدن ترکیه نقش مهمی ایفا کرد. به ویژه در دهه ۱۹۸۰، از طریق تلاش‌های مداوم بخش خصوصی به یک بخش صادرات محور تبدیل شد. دهه ۱۹۸۰ را به یاد بیاورید. در آن دوران، بزرگترین مشکل ما کمبود ارز خارجی بود. گردشگری و نساجی دو بخش اصلی ما بودند که ارز خارجی برای کشور ما به ارمغان می‌آوردند.

🚫 دلایل شکست بزرگ

تورم بالا و فشار قیمت ارز: بر اساس داده‌های استخراج شده توسط موسسات اقتصادی مستقل و بی طرف در ترکیه، در بسیاری از حوزه‌های اقتصادی در ترکیه تورم به ۷۰ درصد رسیده و سرکوب نرخ ارز، درآمد صادرکنندگان را کاهش داد.

۳ سال گذشته از ۳۸۵ هزار نفر فراتر رفته است. این در حالی است که نساجی و پوشاک، همواره به عنوان دژ تولید و صادرات ترکیه شناخته می‌شد. داده‌های تجمعی سال ۲۰۲۵ میلادی نشان داده، تعداد کل افراد اخراج شده در دوره ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۵ و در عرض ۱۰ ماه در نساجی و پوشاک ترکیه به ۹۹ هزار و ۳۵ نفر رسیده که در دو دهه گذشته، چنین چیزی بی سابقه بوده است.

در اواسط سال ۲۰۲۲ میلادی، نساجی و پوشاک ترکیه، در مجموع ۱ میلیون و ۲۴۶ هزار نفر نیروی شاغل داشت و دولت پیشبینی کرده بود که در یک بازه زمانی ۵ ساله، این تعداد به ۲ میلیون نفر خواهد رسید. اما این پیش‌بینی غلط از آب درآمد و حالا بسیاری از برندهای مهم ترکیه از الیاف گرفته تا پارچه و پوشاک در حال اعلام ورشکستگی هستند. در سه سال اخیر، تعداد نیروهای این بخش، وارد یک روند نزولی شدید شده و آن آمار یک میلیون و ۲۴۶ هزار نفری حالا به رقمی نزدیک به ۸۲۰ هزار نفر رسیده و یک سوم از اشتغال در این بخش از بین رفته است.

بخش منسوجات و پوشاک آماده ترکیه در سال ۲۰۲۲ میلادی با صادرات ۱۹/۴ میلیارد دلاری به اوج رسید و این رقم ۹ درصد از کل صادرات ترکیه را تشکیل می‌داد.

ترکیه ششمین صادرکننده بزرگ پوشاک آماده در جهان بود و پس از چین و بنگلادش، در رتبه سوم صادرات به اتحادیه اروپا قرار داشت اما حالا، ورشکستگی زنجیره‌ای اتفاق افتاده و علاوه بر خسارات سنگین در این بخش، بر صنایع پشتیبان از جمله بخش‌های پنبه، نخ، پارچه، چرم و لجستیک نیز تاثیر منفی گذاشته است.

به باور کارشناسان، سهم ۹ درصدی نساجی و پوشاک از کل مبلغ صادرات سالانه ترکیه، موضوع مهمی است و از دست رفتن آن، کسری حساب جاری را افزایش داده و ذخایر ارزی را تضعیف می‌کند.

در چنین شرایطی، مزیت تحویل سریع و نزدیکی ترکیه به منطقه از بین می‌رود و بخش عمده سفارشات، به مصر و آسیا منتقل می‌شود.